

תולדותיהם של צדיקים

שביבי אורה מתהלכות חיי הסוערים
של האי גאון וצדיק רבינו בעל
'להורות אתן'
זי"ע ועכ"י

גליון י"ד, סוכות תשפ"ז

העורך: יעקב שמעון (ב"ר עקיבא) געשטעטנער

דרשה לתלמידי חכמים עורכי ומפרסמי דברי תורה ברבים

יום ה' כ"ה מנחם אב תשנ"ג לפ"ק

התאספו כאן תלמידי חכמים בני תורה העוסקים בפרסום ועריכת ספרים, ליום של לימוד ועיון בענין פרסום דברי תורה. ובאמת פרסום דברי תורה בכתב, הוא דבר הצריך עיון רב ודקדוק מרובה, וכמו שכתב הרמב"ם באגרותיו (מאמר קדוש השם) "וממה שראוי שתדעו, שהאדם אין ראוי לו לדבר ולדרוש באזני העם, עד שיחזור מה שרצונו לדבר פעם ושנים ושלש וארבע, וישנה אותו היטב ואחר כך ידבר, וכן אמרו ע"ה (בראשית רבה פכ"ד) והביאו ראיה מלשון הכתוב (איוב כ"ח) אז ראה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וגם חֲקָרָה ואחר כך ויאמר לאדם [נו"ל המדרש, רבנן אמרין כל דיבור ודיבור שהיה הקב"ה אומר למשה, היה אומר שתי פעמים בלבו ואח"כ היה אומר למשה, ומ"ט אז ראה ויספרה חד, הכינה וגם חקרה חד, ואח"כ ויאמר לאדם זה משה, ורבי אחא אמר ד', אז ראה חד, ויספרה חד, הכינה חד, וגם חקרה חד, ואח"כ ויאמר לאדם זה משה. הרי שאף שהאומר הוא הקב"ה, והשומע הוא משה רבינו מובחר הברואים, אעפ"כ הראה הקב"ה שבני אדם ילמוד ממנו להכין את

האמור ד' פעמים]. זה נאמר על מה שצריך לאדם לדבר בו בפיו, ואולם מה שיחוק האדם בידו ויכתבהו על הספר, ראוי שיחזירהו אלף פעמים אלו יתכן זה וכו', וידענו כי כל מה שיחובר בספר וכו' אין ספק שיפורסם בידי בני אדם" עכ"ל. ואם זה נאמר בכתובה בספר בכתב יד שפרסומו מוגבל למעתיקיו, על אחת כמה וכמה

דברים שבאים בדפוס אשר אין מספר להמעיינים, ודאי שצריך לעיין בלי גבול כדי שלא יהא ח"ו מכשול לדורות.

אלו שעוסקים בכתובה לרבים צריכים תמיד לזכור, כי כל מלה שכותבים ומפרסמים, מחזיקה עולם מלא, ויכולה להיות לתועלת גדולה, או להיפוך ח"ו. וכדאיתא במדרש רבה (ר"פ בהר) אמר רשב"ג לטבי עבדיה פוק זבין צדו טבא מן שוקא, נפק זבן ליה לישן, א"ל פוק זבין לי צדו בישא מן שוקא, נפק זבין ליה לישן, א"ל מהו דין דכד אנא אמר לך צדו טבא את זבין לי לישן וכד אנא אמר לך צדו בישא את זבן לי לישן, א"ל מינה טבתא ומינה בישתא, כד הוה טב לית טב מיניה, וכד ביש לית ביש מיניה עכ"ד [ובאמת צ"ע וכי רשב"ג לא ידע מה שידע עבדו טבי דיש לישנא טבא ובישא, אך רשב"ג היה משולל מכל ענין לישנא בישא ולא ידע רק מלישנא טבא, ורק עבדו טבי שכשר היה הוא שידע שיש לישנא בישא ולישנא טבא]. והנה הקדמונים כתבו (עיין חובת הלבבות שער הבחינה) "הלשון קולמוס הלב ושליח המצפון". וכן נאמר להיפוך "הלשון קולמוס הלב", ולכן המשתמשים בקולמוס, יזכרו, דהלשון אם טב הוא לית טב מיניה.

ועד היכן מגיע כח הכתב, נלמד מהא דמשנה אבות (פ"ה מ"ו) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ, ופי הבאר, ופי האתון, והקשת, והמן, והמטה, והשמיר, והכתב, והמכתב, והלוחות, וי"א אף המזיקין וקבורתו של משה. ופירש"י (פסחים נד.) כתב קריאת שם האותיות, המכתב חקיקתן וצורתן. ורבינו חננאל שם פירש, כתב פי צורת אותיות, מכתב צירוף אותיות להיות תיבה להקרות במלה עי"ש. וצ"ב, הלא כל אלו שנבראו ער"ש בין השמשות, הם נבראים למעלה מן הטבע, כי בששת ימי בראשית נבראו הברואים הטבעיים, ובין השמשות נבראו הברואים שהם למעלה מן הטבע, כגון פי הארץ פי הבאר וכו', אבל מה הצורך לברוא הכתב והמכתב בביהש"ש בבריאה מיוחדת. ומזה מוכח, דכחו של הכתב והמכתב הוא למעלה מן הטבע, שהקב"ה נתן כח בדבר הכתוב להשפיע על בני אדם למעלה מהכח הטבעי – וסדרי עולם נשתנו בכח הכתב והמכתב – ועל כן הוצרך לבריאה מיוחדת.

ובהיותנו בזה, נפרש הא דהוצרך קבורתו של משה לבריאה מיוחדת, וקשה הלא הוא דבר טבעי. אך נראה דאמרו ז"ל (סוטה יד.) ולא ידע איש את קבורתו, אפילו משה רבינו אינו יודע היכן קבור, כתיב הכא ולא ידע איש את קבורתו, וכתיב התם משה איש האלקים. וצ"ב איך יתכן שמשה עצמו אינו יודע היכן קבור. אך הכונה, דבאמת משה מצד עצמו הוא נצחי, וכאמרם (סוטה ט.) משה ודוד לא שלטו שונאיהם במעשיהם, כי הם נצחיים, ונמצא שמצד הטבע היה משה צריך לחיות לנצח ואין הוא ראוי לקבורה כלל, אלא שכך גזרה חכמתו של הקב"ה שגם משה ימות, אבל מיתה זו היא למעלה מן הטבע, ועל כן הוצרכו לברוא מקום קבורה מיוחד למעלה מן הטבע, וזה נברא בין השמשות. וזה שאמרו אף משה

רבינו אינו יודע היכן קבור, ידיעה הוא חיבור וכנאמר (בראשית ד' א') והאדם ידע, ואדם יש לו ידיעה וחיבור רק בדבר שיש לו שייכות אליו, אבל משה היות שהוא נצחי א"כ אין לו חיבור ושייכות אל קבורתו, ועל כן אינו יודע היכן הוא קבור, כי קבורתו נבדלת מעצמותו ומהותו ואינה מחוברת אליו. ולכן נאמר במותו לא כהתה עינו ולא נס לחה, ופירש"י אף משמת. כי באמת חי לנצח.

כדי לדעת כחו של מלה אחת הכתובה, אספר, כי בשנת תש"כ נדפס ס' רבי עקיבא ותורתו (תולדות הגאון מוה"ר עקיבא סופר ז"ל אב"ד פרשבורג), ואמרתי להמחבר כמה ענינים שנדפסו שם, ובתוכם מה שכתב שם (עמוד צ"ב) מה ששמעתי ממו"ר הגאון ז"ל, שבימים כתקונם, כשמזג האויר נוח ושקט, יכול אדם ללכת באמצע הרחוב, אבל כשרוח סערה משתולל צריך ללכת בצדי דרכים להתחזק בכותלים לבל יפול, כמו כן לפני ישראל היו ימים תקינים יותר ופושעי ישראל לא העיזו להפריע ליהדות, וע"כ היה אפשר ללכת בדרך ממוצע, אבל כהיום כשפושעי ישראל רוצים לכלות הכל, צריכים אנו להתנהג ביותר קצוניות ולהקפיד על לבוש יהודי ודומיהם עכ"ד. (ושם לא נרשם שדבר זה נאמר מפיו). והנה כשיצא הספר לאור, הגיעני אחרי איזה זמן מכתב מאוסטרליה מקרוב אחד, שכותב שהיות שראה בספר רע"ק ותורתו שבזמן הזה צריך להתנהג בקפידא יותר, לכן מכיון שיש לו בן יחיד הרי הוא רוצה לשלחו לישיבה טובה, וביקשני לייעצו להיכן לשלחו. ואני השבתי לו

שישלח את הבן לכאן, ואחר כך נסדר לו ישיבה, וכך הוה שבא לכאן ונכנס ללמוד בישיבת פוניבז', ומאז הקים בית ויש לו ילדים, כולם יראים ושלימים, ובנו לובש שטריימל ויושב בכולל בארה"ב. הנה חזינן מזה כי ע"י כמה שורות כתובות בספר, היה אפשר להציל נפשות רבות לתורה, וממנו נבנו משפחות שלימות לתורה וליראה. הנה זה דוגמא ללישנא טבא שאם הוא טב לית טב מיניה. ואנו יודעים כי לכל מלה יש כתובת היכן היא נקלטת.

ומאידך יש לזהר שלא להדפיס הכל ואף שנראה מעונין להעולם, וכגון ראיתי פעם כתב יד שכמדומה שהוא השגות הראב"ד על פירוש רש"י על התורה – ואינו ברור אצלי – וראיתי שם לשונות חריפים מאוד בהשגות אלו, ולכן לא העתקתיה, כי לא רציתי להדפיס לשונות כאלו על רבינו

רשיז"ל, ואף שהוא מקדמון. גם ראיתי כת"י מכתבים רבים בענין הדו"ד שבין הריעב"ץ והרר"י יהונתן זצ"ל, ושם זלזולים גדולים על גדולי הדור. וגם דבר זה אין להדפיס. כן ראיתי מכתב מהגה"צ מאונסדורף מהר"ש ראזנברג זצ"ל, להגאון ערוגת הבושם ז"ל, שבו כותב על בחור אחד ששלחו מהישיבה דסאני שמעניה, והנה כשמדפיסים מכתב זה אשר יש ללמוד ממנו כמה ענינים, אין להדפיס את השם של הנדון, כי יתכן שלאותו בחור יש נכדים חשובים ואסור לביישם. וראיתי נדפס מכתב מגדול

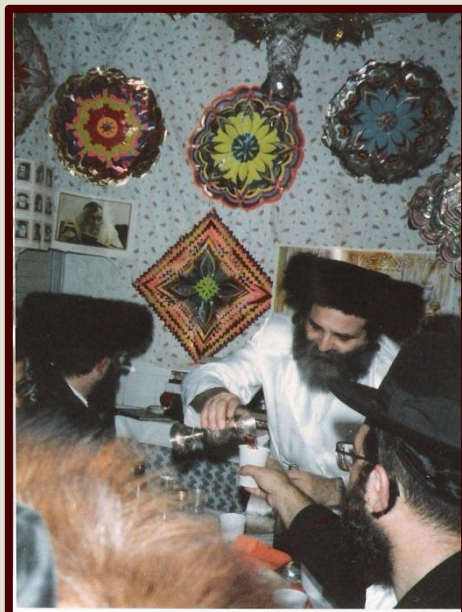

בסוכה בביתו נאווה קודש עם צוות ישיבת "פנים מאירות"

חשוב אחד שהיה חולה, והוכרח לנסוע למרחץ קרלסבאד, וכתב להברון רוטשילד בפרנקפורט בבקשה שישלח לו מעות לצרכי הרפואה. ולדעתי לא היה מן הצורך להדפיסו, כי נשער נא אם מישוהו היה רוצה שידפיסו ממנו מכתב בו הוא מבקש ממון ממישהו, או שירצה שידפיסו מכתב כזה מאביו או זקנו. ועל זה נאמר מאי דעלך סאני לחברך לא תעביד.

ובהיותנו בזה נאמר, אהא דאמרו (שבת לא.) מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי א"ל גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו, בא לפני הלל גייריה, אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושא היא זיל גמור. וכתב מהרש"א מאי דעלך סני וכו', היינו דכתיב ואהבת לרעך כמוך, ויש לעיין אמאי שינה בלשון שלילה דעלך סני, והול"ל כתרגום דקרא ותרחמיה לחברך כוותך, וי"ל דקרא לא איירי אלא בכהאי גוונא בלא תעשה דגביה לא תקום ולא תטור כתיב (בפ' קדושים י"ט י"ח), ועלה קאי ואהבת לרעך כמוך, שלא תעשה לו רעה מכל דסני לך, אבל לגבי לעשות לו טובה לא קאמר ואהבת לרעך כמוך כדאמרינן חייד קודמין לחיי אחיך, וכן מוכיחין דברי התרגום יונתן עכ"ד. והיינו דבת"י שם כתב "ותרחמא לחברך דמן אנת סני לך לא תעביד ליה". ולפ"ז יוצא דכל עיקר מצות ואהבת לרעך כמוך, הוא רק בדרך שלילה דעלך סני לחברך לא תעביד. אולם ברמב"ם (פ"ד מאבל ה"א) כתב, מצות עשה של דבריהם לבקר חולים וכו' ולהכניס הכלה וללות האורחים וכו' וכן לשמח הכלה והחתן ולסעודם בכל צרכיהם, ואלו הן גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור, אע"פ שכל מצות אלו מדבריהם הרי הן בכלל ואהבת לרעך כמוך, כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אתה אותן לאחריך בתורה ובמצוות עכ"ל. וכ"כ הרמב"ם בספר המצות (מצוה ר"ו) "שצונו לאהוב קצתנו את קצתנו

כאשר נאהב עצמנו, ושתהיה אהבתו וחמלתו לאחיו כאהבתו וחמלתו לעצמו בממונו ובגופו וכל מה שהיה ברשותו, אם ירצה אותו ארצה אני אותו וכל מה שארצה לעצמי ארצה לו כמוהו, והוא אמרו יתעלה ואהבת לרעך כמוך". הרי שפירש מצוה זו בדרך חיוב ולא בדרך שלילה. ולכאורה תקשי מהגמרא שפירשוהו בדרך שלילה מאי דעלך סני לחברך לא תעביד דמשמע דאינו עובר על מצ"ע זו אלא כשעושה מעשה דסני ליה. ברם באמת עיקר דברי מהרש"א קשיין, שכתב דהאי דעלך סני היינו דכתיב ואהבת לרעך כמוך, דברש"י שבת שם פירש "ריעך וריע אביך אל תעזוב, זה הקב"ה אל תעבור על דבריו, שהרי עליך שנאו שיעבור חבירך על דבריד", ומשמע דאין זה פירוש על הקרא ואהבת לרעך כמוך, אלא שאמר לו שאם לא יעשה מה ששנאו לחבירו – וגם הקב"ה בכלל זה – אז ממילא יקיים את כל התורה, שהרי לא יעבור על מצות ה'. אבל קרא דואהבת לרעך כמוך, מפרשין כפשוטו בדרך חיוב וכמש"כ הרמב"ם.

חול המועד סוכות תשמ"ז. רבינו זי"ע מוזג כוס של ברכה. ניתן לראות את קישוטי הסוכה שהיה

והנה כשיחשוב בכתיבתו על ענין מאי דעלך סני לחברך לא תעביד, ודאי שלא יכשל לכתוב או לפרסם דבר שאינו ראוי. ועל ידי זה לא יתחרט לעולם על כתיבתו. והחת"ס ז"ל כותב בתשובה (ח"ו סי' מ"א) – הובא בהקדמת שו"ת להו"נ ח"ה – כי ענין הדפוס צריכים אנו להודות לה' על המצאתו ותיקונו רב, מ"מ גם ההפסד רב מאוד, כי מי שרוצה שיתפשטו דבריו בעולם קובעם בדפוס, ויש אשר ידפיס בילדותו ומתחרט בזקנותו, ומה יעשה אחר שכבר נתפשט ע"י הדפוס ועל כן צריך לאחזוקי דבריו הראשונים מפני הבושה, והלא הרי"ף ציוה למחוק כמה דברים מספרו אחר שחזר מהם, אמנם ספר הנדפס אי אפשר לחזור ולתקנו כידוע עכ"ד. והנה הרי"ף ז"ל גם מה שכתב קודם חזרה היו דבריו תורה שלימה, אבל לדידן אם לא ידייק לכתוב כהוגן, הרי לא יוכל לתקנו לעולם אחרי שדבריו כבר נתפרסמו.

*

וכאשר יושבים כאן חבורה של חכמים וסופרים, חייבים אנו לעורר עוד על ענין שנשכח, אבל הוא מיסודות התורה. אנו רואים במה ספרי קודש – בהלכה ואגדה – שמערבים בתוך דברי תורה וקדושה לשונות של הלשון דמתקריא עברית שנתחדשה על ידי פושעי ישראל. וכשאנו מתבוננים בכמה וכמה ביטויים שבלשון זה, הננו רואים שבכונה המציאו כמה וכמה ביטויים במטרה להוציא את הקדושה מן המלים, ואין קורין ללשון זה לשון הקודש אלא עברית. והחילוק רב ביניהם. למשל, מי שאינו שומר תורה ועובר על מצוות התורה נקרא בלשון התורה נכרי, כל בן נכר לא יאכל בו, ופירש"י שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (פ' בא י"ב מ"ג). ובלשון חז"ל נקראים העבריינים, בשם מומר או מין או פושעי ישראל או עברייין. והנה כעת המציאו פושעי ישראל את לשונם, אשר בלשון זה נקרא "פושע" רק גנב וגזלן, אבל מחלל שבת ואוכל נבלות וכופר בעיקר אינו פושע או עברייין או נכרי או מומר, אלא "חילוני", או חפשי, דהרי ודאי שהן עצמם לא יכנו את עצמם בשם פושעים ומומרים או נכרים – ובאמת בתרגום (אמור כ"ב י') איתא על הקרא וכל זר לא יאכל קודש "וכל חילוני", הרי דחילוני הוא זר, ואמנם החילוניים הם זרים לעם ישראל, אולם כונת המחדשים שם זה היתה לומר כאילו יש יהודי שהוא חולין ואינו קודש.

וכמו כן בתי ספריהם של הפושעים נקראים בית ספר "ממלכתי", ואלו שיש בהם ריח של יהדות נקראים "ממלכתי דתי", וכונתם, כי סתם ממלכתי הוא פושע ישראל כי זהו הכלל והפשטות, ואם יש בו ריח יהדות אז הוא יוצא מן הכלל ואינו ממלכתי סתמא אלא ממלכתי דתי. וכענין כרם זית אקרי כרם סתמא לא אקרי. וכן המלה "בטחון" לפנים בישראל כשאמרו "בטחון" ידעו שפירוש בטחון בהשי"ת, ובסה"ק חובת הלבבות יש שער הבטחון, ואמרו פלוני הוא "בעל בטחון", וכהיום פושעי ישראל הפכו את המלה "בטחון" לחרב, שר הבטחון הוא שר העוסק בחרב. או למשל המלה "כביכול" שמצינו בחז"ל לגבי הקב"ה, ופירש"י (מגילה כא.) "כביכול נאמר בהקב"ה כבאדם שיכול להאמר בו כן", – ובס' פחד יצחק כתב רמז שהוא ר"ת כי באדם יאמר כן ולא לאלקי – והנה הפושעים חידשו להשתמש בלשון זה לגבי כל דבר חול. ושמעתי בשם הרה"ק אדמו"ר מהר"א מבעלז ז"ל שאמר, שהעברית היא שריפת נשמה וגוף קיים. והיינו שכונתם להוציא את הנשמה מלשון הקודש. וסתם מחשבת מין לעבודה זרה.

והנני רואה הרבה פעמים בספרי הלכה וקדושה לשון "ציטוט", ומלה זו הוציאו המתחדשים ממלה גרמנית ציטירען, והפכוהו לציטוט. וכן הלשון "חשמל", ובקרא (יחזקאל א' כ"ז) נאמר וארא כעין חשמל וגו', ופירש"י לא נתן רשות להתבונן במקרא זה, ובגמרא חגיגה (יג.) איתא דזהו ממעשה מרכבה, ובגמרא שם אמרו ההיא

ינוקא דדרש בחשמל ונפקא נורא ואכלתיה עי"ש, הרי דלשון חשמל נאמר על ענינים גבוהים של מעשה מרכבה שאין אפילו רשות לדורשם. והנה הם לקחו מלה זו ולבשוהו על העלעקטריק, ועי"ז להסיר ממנה את המעטה של קדושה. ואף שכמה גדולים משתמשים במלה זו לעלעקטריק, כי כבר דשו בה רבים, אולם תחל תכונת המחדשים היתה לשם עבודה זרה – סתם מחשבת מין לעבודה זרה – לחלל את קדושת הלשון הקודש.

ולכן עלינו לזהר עכ"פ בספרי קדושה שלא להשתמש בביטוייהם ובלשונם, ואף אם אין מוצאים על כל מושג ביטוי מתאים בלשון הקודש, הרי בספרי קדושה אם יגעת ומצאת תאמין. את שפת ההלכה ושל תורה אסור לשנות ומאדערניזירן, וזה נכלל בכלל חייב אדם לומר בלשון רבו.

ועוד נקודה רצוני לעורר, כהיום נתרבו בעונותינו הרבים הרבה עתונים מינים ממינים שונים, אשר אם אדם ירצה לקרוא את הכל יבטל לגמרי מלימוד התורה. בני תורה צריכים לדעת, שאפילו אם תמצא לומר שיש צורך בכל אלה להמוני העם, אבל מי שיש בו ריח תורה יזהר להתרחק מהם ומהמונם. ועל אחת כמה וכמה בשבת קודש יש לזכור שלא להסתכל אלא בספר קודש כל אחד לפום דרגא דיליה, ואפילו אם ימצא בעתונים דבר של קדושה, יש לנו לדעת, כי אי אפשר לשאוב תורה ויראת שמים רק מספרי קדושה שאין בהם רק דברי תורה בלבד, וזה יודע כל אחד בעצמו. כשלוקחים ביד ספר שכתבו גדולים וצדיקים מהדורות הראשונים, כגון נועם אלימלך או קדושת לוי או פנים יפות או חתם סופר או שאר ספרי קדושה שהם כדמותם וכצלמם כפי שנכתבו עי"י

מחבריהם, הרי זה מעורר את הלב ודבריהם הקדושים נכנסים ללב. אבל מה שהורק מכלי אל כלי, ע"י קיצורים ושינויים, ומכל שכן בתערובת דברים אחרים, כבר נאבד טעמו האמתי. וכידוע רק כלי ראשון מבשל ונותן טעם גמור ולא כלי שני. ולכן צריכים לדעת שתורה צריכים לשאוב ישר ממקורות התורה.

ולסיום, אמרו חז"ל (קדושין ל:) על כן

יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה, אפילו האב ובנו הרב עם תלמידו שעוסקין בתורה ונעשו אויבים זה לזה, אינם זזים משם עד שנעשו אוהבים זה לזה שנאמר את והב בסופה. וצ"ב איך יתכן שע"י לימוד התורה נעשה אב ובנו רב ותלמידו אויבים זל"ז, ונמצא שיש ח"ו ריעותא בתורה שעל ידה נעשים אויבים זל"ז. אך יובן ע"י משל, בשנים המתווכחים אם זה מאכל טוב או זה, אף אם לא ישתוו בדעותיהם לא יהיו שונאים זל"ז כי אין זה נפק"מ רבתי, אבל שני שותפין אם לא יוכלו להשתוות איזו סחורה לקנות, יהא להם קפידא זה על זה, כי כל אחד חושב שחבירו גורם היזק ממון, ומכש"כ אם חילוקי הדעות הוא בענין רפואת אדם שהוא פקוח נפש ודאי שנעשין אויבין זל"ז, כי כל אחד חושב שחבירו מביאו לידי סכנה – וחזינן שכל שהדבר שעליו חלוקין חשוב יותר, כך נעשין החולקים שונאין זל"ז, וא"כ אילו היינו רואים ששני ת"ח מתווכחים בהלכה, ולבסוף אומר אחד לחבירו, מה לנו לריב, שיהיה הלכה כמותך, הרי זה סימן שהתורה אינה חשובה אצלו שאפשר לוותר עליו בקלות. אבל אם הם נעשים שונאין זל"ז, כי לכל אחד נוגע בנפשו לברר את אמינות ההלכה אז רואים חשיבות התורה. נמצא שבמה שנעשים אב ובנו רב ותלמידו, שבדרך הטבע אוהבים זל"ז, ואעפ"כ בפלפול התורה נעשים שונאים, הרי זה מורה על חשיבות התורה עד שאפילו האוהבים הגדולים נעשים שונאים זל"ז, כי הדבר נוגע לנפשם.

רבינו זי"ע עם נכדיו בסוכה - תשד"מ

ובזה יובן הא דחזינן שהראב"ד משיג על הרמב"ם בתוקף ובלשונות חריפים, ולכאורה תקשי הלא דברי חכמים בנחת נשמעים. אולם משל למהנדס גדול שבנה ארמון עצום העומד על מאות עמודים, ובא מהנדס שני לראות, ומצא כי כמה עמודים עומדים עקום, והתחיל לצעוק שצריך לתקן מיד כי אחרת יפול הארמון ויסכן את החיים. והנה העולם עומד על התורה דהיינו על תורת

אמת, והראב"ד ידע שהעולם עומד על תורתו של הרמב"ם, וכל הלכה ברמב"ם הוא אחד מעמודים

שהעולם עומד עליו. וכשבא הראב"ד וראה שכמה הלכות לדעתו אינן נכונות, התחיל לצעוק בחריפות הלשון שצריך לתקן מיד, כי אל"כ יפול העולם, ונמצא דמה שהראב"ד חולק בחריפות על הרמב"ם, אין זה מחמת זלזולו בתורתו ח"ו, אלא אדרבה מחמת גודל הערכתו וידיעתו כי העולם עומד על תורתו של הרמב"ם.

ומצינו במשנה חגיגה (טז.) יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך (ביו"ט קרבן) יוסף בן יוחנן אמר לסמוך, יהושע בן פרחיה אומר שלא לסמוך ניתאי הארכלי אומר לסמוך, יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך שמעון בן שטח אומר לסמוך, שמעיה אומר לסמוך אבטליון אומר שלא לסמוך, הלל ומנחם לא נחלקו, יצא מנחם נכנס שמאי, שמאי אומר שלא לסמוך הלל אומר לסמוך. ובגמרא, להיכן יצא מנחם, אביי אמר יצא לתרבות רעה, רבא אמר יצא לעבודת המלך. וצ"ב מאי קמ"ל במשנה שיצא מנחם לתרבות רעה, ומה הצורך להודיענו דבר זה כאן. ברם הכונה, דהנה חזינן שכל הזוגות של נשיא ואב"ד בכמה דורות היו חלוקים בהלכה אם לסמוך או לסמוך, וא"כ תמוה שאיך יתכן דדוקא בדור של הלל ומנחם לא נחלקו, והיו העולם סוברים דבודאי שמנחם זה הוא איש שלום ונוח בהלכה וע"כ אינו חולק עם הלל, ואילו שאר החכמים אינם במדרגה זו שהרי לא מצאו דרך לעשות שלום. ולכן הודיעונו חז"ל דמה שחכמים נחלקים בהלכה לשם שמים אינו פגם, ואדרבה זה מראה שההלכה והתורה נוגעת ללבבם ואינם יכולים לוותר. ואם תאמר הלא חזינן שמנחם לא נחלק, על זה השיבו שהסיבה שלא נחלק לא משום שהיה איש שלום, אלא משום שהתורה לא בערה בקרבו, והראיה שיצא לתרבות רעה. ומיד כשיצא מנחם ונכנס שמאי במקומו מיד התחילה שוב המחלוקת, כי שמאי היה צדיק ואמיתית ההלכה היתה בוערת בקרבו ולא ויתר על דעתו.

במנהג זריקת תפוחים במוצאי שמחת תורה

ובזה יובן הא דאמר יוסף לאחיו "אל תרגזו בדרך" ופירש"י אל תתעסקו בדבר הלכה. וצ"ב היכן נרמז זה. אולם ע"י עסק ההלכה נעשים שונאים זל"ז והיינו אל תרגזו בדרך. אולם דוקא בביהמ"ד מותר להתווכח ולהתפלפל, שהרי יודעים שאף שמתחלה נעשים אויבים זל"ז, אבל אינן זזים משם עד שנעשים אוהבים זל"ז, אבל כשעוסקין בהלכה בדרך ונעשים שונאים, א"כ יתכן שכאשר יגיעו לפרשת דרכים, זה יצטרך לילך לצד זה וזה ילך לצד אחר, נמצא שנשארו באמצע המחלוקת ולא נעשו אוהבים זל"ז, ולכן הזהירם שבדרך אל תעסקו בדבר הלכה.

והנה גם אנחנו נקיים את והב בסופה, והנני מברך את כל הנאספים שיזכו לעסוק בתורה מתוך הרחבת הדעת ושמחה של מצוה, ויפוצו מעינותיהם חוצה להגדיל תורה ולהאדירה.

החודש

לפני 50 שנה

בצל רבינו ה"להורות נתן" זי"ע

רבבות בעצרת סיום החג של צעירי אגו"י בבני-ברק

עדי ראיה: הנוצרים השתמשו בנגמשיים ועליהם סימנים בעברית * "שיתוף פעולה ימראלי-נוצרי ליד הגבול המשותף"

הנוצרים שסייעו לארגון של החגיגה, מחלקת עבודות צבוריות של עיריית בני ברק, משטרת ישראל ומשמר אורח, גבאי בתי כנסת של צא"י ברמת אהרן וראשי חוג בני תורה של צא"י הרב משה קארפ והרב שלמה לורנץ.

ראוי לציין את הסדר המופתי ששי"ר בחגיגה זאת ההפדרה המליאה ש"היתה בין גברים לנשים.

של העיר, והביע תקוותו כי המאור ש"בתורה ישפיע גם על רחוקים וכולם יכירו בצדקת דרישתנו על שמירת השבת באיזור.

שעה ארוכה רקדו המוני תושבים בני זורה צעירים ומבוגרים במעגלים בהתחלת עבודות ציבוריות עיריית ברחבה הגדולה ברח' הרב יצחק מ' איר הכהן לקול צלילי תזמורת.

היו"ר ר' ש. סירוקה הודה לכל

רבבות מתושבי בני ברק והחרדית השתתפו בעצרת כיום החג שהתקיימה מה מטעם צעירי אגודת ישראל במזר צא"י שמתת תורה בשכונת רמת אהרן כבני ברק.

פתח את העצרת חבר נשיאות צא"י זסגן ראש העירייה, ר' שמעון סירוקה שקידם בברכה את המוני תושבי ה"עיר, כראשם רבנים, ראשי ישיבות ותלמידי חכמים שבאו להודות עם תושבי השכונה במאבקם על קדושת השבת.

כן קידם בברכה את ראש העירייה, מר ישראל גוטליב ומפקדה החדש של משטרת גוש דן, ניצב משנה מר חרון, ואיחל לו הצלחה בתפקידו החדש והביע תקוותו שבקרוב חבוא על פתורנה בעיית השבת באיזור תוך הכנה הדדית וקדושת השבת תשמר באיזור תוך קירוב לבבות והסכמה כללית.

הרב יהושע שקלאר השמיע דברי ברכה בשם תושבי השכונות, הודה לצא"י על עריכת חגיגה מפוארת זו, וקרא לתושבי השכונה להתארגן ל"חיי קהילה מבוססים על אדני תתורה. הגאון רבי נתן גשטטנר אב"ד ד"ק קרית אגו"י השמיע דברים מלהיבים מענייני שמחת החג וקרא לצבור לש"מור על עניני צניעות והתרחקות מ"עיתונות חילונית והרדיו המשמיעים דברי הבל ושטות. הוא אמר שאין מקום במקומות כאלה לדברי הלכה ותורה שלפעמים משמיעים שם, שזה לא לשם שמים.

הרב שלמה לורנץ גשא משא רב רושם על האחריות היהדות החרדית להפיץ את אור התורה בכל שכונות הצבור. וקרא לתושבי השכונה ועיר התורה בני ברק להתנדב לפעולות הללה. הוא ציין את הקמת שכונות ו"שכונים מטעם צא"י באיזורים שונים

פצועים מכפר לבנוני הובאו לטיפול בישראל

נפצעו בקרבות בין המוסלמים והנוצרים

בל טיפול שיניים במרפאת השיניים של קופ"ח בקרית שמונה. הלבנוני גים ילמז לפי תעריף של חברי קופת חולים. הכפריים הביעו שביעות רצונם מהסידור באשר איך ל"הם אפשרות לקבל טיפול בכפריהם.

ייחת מהסכם למניעת כפר מיסים עם דרום אפריקה

הממונה על הכנסות המדינה מר מ"ד שה ניודורפר יצא אור, לאתמול במ"ט, אל "על" ליוהנסבורג שם ינהל מ"מ עם משרד האוצר של דרום אפריקה על חתימת הסכם בין שתי מדינות למניעת כפל מיסים.

מר ניודורפר אמר כי כבר היו מ"געים קודמים בין שתי המדינות בעניין זה, אולם עתה נוכח התרחבות הסחר בין שתי המדינות יש צורך לקבוע מי משתיהן יגבה את המס על השיקעות, ריבית, פנסיה ועוד.

ארבעה אזרחים מן הכפר קליעה מדרום לבנון נפצעו בחילופי יריות בין כוחות מוסלמיים מהכפר מארג/עניון והנוצרים מהכפר קליעה שבי-אפון למטולה.

ארבעה האזרחים הובאו אתמול בשעה 5 בבוקר לבית החולים הממ"ד שלי בצפה. שניים מהם קיבלו טיפול והוחזרו ללבנון ושניים נותרו והושארו בבית החולים לטיפול נוסף במשך היום שרר שקט בגזרת מ"טולה ומארג/ עיון מרבית העובדים הלבנוניים יותר מ-250 איש באו לעבודה דרך תחנות המעבר במט"ר לה, דובר והנחתה.

כפרים לבנוניים ירפאו את שיניהם בקופת חולים

מוסדות קופת חולים בגליל נענו לפנייתו של מושל הצבאי ברמת ה"גולן והצפון-סגן אלוף עקיבא דן, לאפשר לכפריים מדרום לבנון לקי

המודיע, כ"ו תשרי תשל"ז